

ČESKÁ REPUBLIKA

USNESENÍ

Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Jaromíra Jirsy, soudce zpravodaje Pavla Rychetského a soudce Jana Filipa o ústavní stížnosti **Miroslava Kočíře**, nar. 29. listopadu 1957, a **Jany Kočířové**, nar. 26. července 1963, obou trvale bytem Klášterec nad Orlicí 228, obou zastoupených Mgr. Ludvíkem Novotným, advokátem, sídlem Václavské náměstí 76, Letohrad, proti usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. prosince 2017 č. j. 11 Tdo 1499/2017-48, rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 12. června 2017 č. j. 11 To 48/2017-1036 a rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. února 2017 č. j. 9 T 5/2016-948, za účasti **Nejvyššího soudu, Vrchního soudu v Praze a Krajského soudu v Hradci Králové**, jako účastníků řízení, a **Nejvyššího státního zastupitelství, Vrchního státního zastupitelství v Praze a Krajského státního zastupitelství v Hradci Králové**, jako vedlejších účastníků řízení, takto:

I. Ústavní stížnost se odmítá.

II. Náhrada nákladů řízení před Ústavním soudem se stěžovatelům nepřiznává.

O d ů v o d n ě n í:

I.

Vymezení věci

1. Ústavní stížností, jež byla Ústavnímu soudu doručena dne 29. 3. 2018 a doplněna podáními ze dne 7. 5. 2018, 11. 12. 2018 a 21. 3. 2019, se stěžovatelé domáhají zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí z důvodu tvrzeného porušení jejich základních práv a svobod podle čl. 7 odst. 1 a 2, čl. 8 odst. 2 a 5, čl. 10 odst. 1 a 2, čl. 11 odst. 1, čl. 12, 31, čl. 36 odst. 1, čl. 37 odst. 2 a čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv

a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 1, 3, čl. 5 odst. 1, čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Nadto navrhli, aby jim Ústavní soud přiznal právo na náhradu nákladů řízení před Ústavním soudem.

II.

Shrnutí řízení před obecnými soudy

2. Rozsudkem Vrchního soudu v Praze (dále jen „vrchní soud“) ze dne 12. 6. 2017 č. j. 11 To 48/2017-1036 byl k odvolání stěžovatelů i Krajského státního zastupitelství v Hradci Králové v celém rozsahu zrušen rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“) ze dne 27. 2. 2017 č. j. 9 T 5/2016-948. Nově bylo rozhodnuto, že stěžovatelé spáchali zločin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 3 písm. c) trestního zákoníku ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku. Za toto jednání byl stěžovatel odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání tří roků, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání pěti roků, a současně byl vysloven dohled probačního úředníka. Rovněž byl stěžovateli podle § 70 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku uložen trest propadnutí věci, a to v rozsudku blíže specifikovaného osobního motorového vozidla zn. Citroen C-Crosser. Stěžovatelka byla za totožné jednání odsouzena k trestu odnětí svobody v trvání tří roků, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání čtyř roků. Podle § 101 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku bylo rozhodnuto o zabránění v rozsudku blíže specifikovaných věcí, které lze obecně charakterizovat jako technické a technologické vybavení pěstíren.

3. Trestného jednání se měli stěžovatelé, kteří jsou manželi, dopustit tím, že v přesně nezjištěné době až do zadržení policejním orgánem dne 9. 4. 2015 v prostorách svého rodinného domu a dalšího domu v Klášterci nad Orlicí zřídili velkopěstírný konopí setého indického. V nich skrytým vnitřním způsobem za využití sofistikovaných botanických a technických prostředků, a to speciálních živných roztoků, zavlažovacích zařízení, předřadníků, výbojkových a LED svítidel a ventilačních potrubí vzduchotechniky s uhlíkovými filtry, pěstovali za takto uměle vytvořených podmínek rostliny konopí setého indického v úmyslu získat vysoce prošlechtěný kultivar konopí s vysokým obsahem kanabinoidních látek za účelem jednak jeho následného sklizení a sušení do stavu způsobilého ke spotřebě jako drogu marihuanu obsahující vysoký podíl psychotropní látky delta-9-tetrahydrokanabinol (dále jen „THC“), jednak za účelem výroby konopné masti a konopných kapek. Postupně provedli přesně nezjištěný počet sklizní.

4. Ke dni zadržení pěstovali stěžovatelé podle skutkové věty rozsudku vrchního soudu celkem 545 kusů rostlin konopí setého indického v různých fázích vývoje o výšce 13 až 130 cm, ze kterých bylo možno získat celkem nejméně 28 855 gramů upotřebitelné sušiny. Takto již sklídili, zpracovali a vyrobili nejméně 3 250,7 gramů konopné sušiny s obsahem čistého THC 242,41 gramů a další konopný materiál, který po dosušení vážil 1 548,7 gramů s obsahem čistého THC 33,31 gramů. Vyrobenou drogu zčásti prodávali dalším osobám na polský trh. Stěžovatelé takto jednali v rozporu s § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 273/2013 Sb. (dále jen „zákon o návykových látkách“), bez příslušného povolení Ministerstva zdravotnictví a s vědomím, že konopí je zakázanou omamnou látkou zařazenou do seznamu IV podle Jednotné úmluvy o omamných látkách, zároveň uvedenou v příloze č. 3 nařízení vlády

č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení vlády o seznamech návykových látek“) a že látka THC, kterou marihuana obsahuje, je psychotropní látkou zařazenou do Seznamu II podle Úmluvy o psychotropních látkách, zároveň uvedenou v příloze č. 5 nařízení vlády o seznamech návykových látek. Tím se dopustili jednání, které bezprostředně směřovalo k dokonání neoprávněné výroby a prodeje omamně a psychotropní látky ve velkém rozsahu v úmyslu trestný čin spáchat, avšak k dokonání trestného činu nedošlo.

5. Vrchní soud sice zrušil odvoláním napadený rozsudek krajského soudu v celém rozsahu, nutno ovšem zdůraznit, že již krajský soud dospěl k závěru o vině stěžovatelů. Jím zjištěný skutkový stav (popis skutku) byl vrchním soudem toliko doplněn (upřesněn) v tom smyslu, že stěžovatelé se předmětného jednání dopustili také (nikoli však výlučně) pro léčebné účely, tedy za účelem výroby konopné masti a konopných kapek. Pro rozhodnutí o vině však tato skutečnost neměla zásadní význam. Poslední komunikace stěžovatele s osobou polské národnosti jménem Rafal, jemuž měla být sušina marihuany dodána, spadá do období bezprostředně předcházejícímu policejnímu zákroku. Nelze přitom přehlédnout, že váhový objem objednávky se přímo shoduje s tím, co bylo u stěžovatele nalezeno jako hotová droga. Jeho obhajoba ohledně toho, že v SMS zprávě se bavili o jakýchsi LED svítidlech, se jeví být nevěrohodná. Navíc byla uplatněna až v průběhu trestního řízení. Při prvním výslechu se stěžovatel k jejímu obsahu nedokázal vyjádřit.

6. I když nelze vyloučit, že stěžovatelé použili vyprodukovanou marihuanu zčásti sami za účelem eliminace příznaků svých zdravotních obtíží, podle vrchního soudu bylo pro posouzení jejich trestní odpovědnosti určující obrovské množství pěstovaných rostlin, které zásadním způsobem převyšuje jejich případnou vlastní spotřebu. Jakkoli humánně zní údajná výroba léků stěžovateli, legalizace léčebných produktů s obsahem konopí nelze docílit nezákonným vypěstováním konopí, neboť by se tím fakticky umožnila jejich naprosto živelnou výroba. Podle vrchního soudu lze mít za prokázané, že stěžovatelé se svými produkty (sušinou, mastmi a kapkami) obchodovali a předávali je dalším osobám. Neuskutečňovali pouhé pěstování rostlin konopí, nýbrž opakovaně vyrobili sušenou drť konopí s vysokým obsahem THC.

7. Odvoláním napadeným rozsudkem krajského soudu byl stěžovatelce uložen i trest propadnutí věci, který se vztahoval na rodinný dům v Klášterci nad Orlicí, v němž došlo k předmětnému trestnému jednání. Vrchní soud již ale tento trest neuložil. Měl za to, že takový trest by byl v rozporu se zásadou diferenciací ukládaných trestů. Stěžovatelka neměla rozhodující podíl na vybudování pěstírny. V předmětném domě měli navíc bydliště oba stěžovatelé, přičemž uložení tohoto druhu trestu by bezpochyby znamenalo nepřiměřenost trestní represe. Jinak ale i vrchní soud shledal důvody pro uložení trestu propadnutí vozidla zn. Citroen C-Crosser, jež bylo ve vlastnictví stěžovatele a mělo být použito při trestné činnosti.

8. Proti rozsudku vrchního soudu podali stěžovatelé (každý zvlášť) dovolání, o nichž rozhodl Nejvyšší soud usnesením ze dne 13. 12. 2017 č. j. 11 Tdo 1499/2017-48 tak, že obě dovolání odmítl. Většina námitek stěžovatelů směřovala proti skutkovým zjištěním obecných soudů, respektive proti hodnocení důkazů. Nejvyšší soud nicméně neshledal, že by dovoláním napadený rozsudek byl založen na skutkových zjištěních jsoucích v extrémním rozporu s provedeným dokazováním.

9. Stěžovatel ve svém dovolání namítal nevymahatelnost podmínek pro pěstování konopí podle zákona o návykových látkách z důvodu neoznámení jeho novely provedené zákonem č. 50/2013 Sb. Evropské komisi. V tomto ohledu Nejvyšší soud plně odkázal na hodnocení Ústavního soudu obsažené v usnesení ze dne 5. 10. 2017 sp. zn. III. ÚS 3354/16 (všechna v tomto usnesení uvedená rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <http://nalus.usoud.cz>). Současně dodal, že zákon č. 50/2013 Sb. umožnil pěstovat konopí pro léčebné účely toliko na základě povolení. Před jeho účinností bylo pěstování konopí s obsahem THC nad 0,3 % bezvýjimečně zakázáno, takže ani nevymahatelnost této novely a v ní uvedených podmínek pro pěstování lékařského konopí by na protiprávnosti jednání stěžovatele nic nezměnila. Za lichou pak Nejvyšší soud označil argumentaci, podle které je na konopí třeba hledět jako na běžný obchodovatelný výrobek. Obecnými úvahami stěžovatelů o správnosti vnitrostátní úpravy, kterou považoval spíše za oponenturu zákonodárci, se nezabýval.

III.

Argumentace stěžovatelů

10. Stěžovatelé namítají, že příkazem soudce Okresního soudu v Hradci Králové (dále jen „okresní soud“) k domovní prohlídce ze dne 7. 4. 2015 sp. zn. 0 Nt 2778/2015 byla nařízena domovní prohlídka jejich rodinného domu v Klášterci nad Orlicí a všech prostor k němu náležejících. Za tyto prostory však nelze považovat sousední pozemky a stavby na nich stojící, tj. pergolu a sklad zahradního nářadí, nebo osobní motorové vozidlo Citroen C-Crosser, který se nacházel na sousedícím pozemku. Pokud proto policie provedla prohlídku i v těchto prostorách, dopustila se nepřípustně extenzivním výkladem porušení základního práva stěžovatelů na nedotknutelnost obydlí podle čl. 12 Listiny. Údajný důkaz ve vozidle (zelená sušina o hmotnosti 0,012 g) nebyl označen na místě přítomným psem a ani později nebyl kriminalistickou laboratoří zjištěn obsah THC. Základní právo stěžovatelů na obhajobu podle čl. 40 odst. 3 Listiny bylo porušeno tím, že policie neměla umožnit kontaktování stěžovatelkou zvoleného advokáta. Dále stěžovatelé namítají, že videozáznam z domovní prohlídky, na němž není zaznamenán reálný čas, datum, časová posloupnost a záznam o prohlídce vozu, začíná až poučením stěžovatelů. Chybí videozáznam vpádu zásahové jednotky do domu, spoutání stěžovatelů, poučení stěžovatelky a její žádost o přítomnost obhájce. Takovýto záznam by přitom usvědčoval policii z nezákonného postupu. Stěžovateli byl při násilném vstupu zásahové jednotky do rodinného domu způsoben těžký výron kotníku. Při domovní prohlídce byly zabaveny věci, které žádným způsobem nesouvisely s pěstováním konopí.

11. Další část námitek stěžovatelů se týká jejich vazebního stíhání. Oba strávili ve vazbě 4,5 měsíce. Uvalení vazby mělo na stěžovatele sloužit jako nátlakový prostředek k tomu, aby se přiznali k činnosti, která by korespondovala s příběhem vytvořeným policií na základě udání. Jejich pobyt ve vazbě měl pro oba fatální ekonomické důsledky, neboť jím ztížil možnost vyrovnat finanční závazky ve snaze předejít dominovému efektu zesplatnění dluhů a následných exekucí.

12. Znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví farmakologie a interna ze dne 3. 11. 2015, vypracovaný MUDr. Petrem Petrem, Ph.D., považují stěžovatelé za irelevantní. Komodity, k nimž se znalec vyjadřoval, neměl fyzicky k dispozici a konopný výtažek nebyl zkoumán ani zkušební laboratoří Policie České republiky, Krajského ředitelství Královéhradeckého kraje, Odboru kriminalistické techniky

a expertíz (dále jen „zkušební laboratoř“). Policie jej totiž při domovní prohlídce, ač mohla, nezabavila. Znaleckému posudku nutno vytknout i to, že vychází výhradně ze závěrů odborného vyjádření z oboru zemědělství ze dne 8. 9. 2015, vypracovaného Ing. Josefem Benešem, ve znění doplňku ze dne 31. 1. 2017, a z v něm označeného množství upotřebitelné hmoty. Toto množství se však několikanásobně rozchází se závěry obsaženými v odborném vyjádření zkušební laboratoře ze dne 23. 4. 2015, jež obsahuje údaje odpovídající vzorkům rostlin zabavených při domovní prohlídce. Prvně uvedené odborné vyjádření z oboru zemědělství místo toho vychází z podkladů, jako jsou neoznačené fotografie, ignoruje fakta uvedená ve výpovědích stěžovatelů a neuvádí zdroj informací o výnosu rostlin či jakékoli jiné podklady. Pakliže obsahuje výpočty množství konopí, které údajně bylo a mohlo být vypěstováno, tyto výpočty se neopírají o důkazní materiál nalezený u stěžovatelů při domovní prohlídce. Stěžovatelé tak považují uvedené odborné vyjádření, jakož i z něj vycházející znalecký posudek a rozhodnutí za nepřezkoumatelná. Bylo povinností obecných soudů, aby vzniklé pochybnosti o věcné správnosti znaleckého posudku odstranily obstaráním dalších důkazů.

13. Stěžovatelé zpochybňují závěr, podle něhož měli marihuanu prodávat do zahraničí. Údaj uvedený v SMS „1526“ (bez uvedení jednotky) není totéž, co 1478,5 g sušiny konopí, která byla nalezena u stěžovatelů. Žádný jiný důkaz o obchodování s konopím přitom není. Stěžovatel ve svých výpovědích vždy popíral, že by marihuanu komukoli prodával. V trestním řízení neměl být prokázán ani úmysl sušit konopí do stavu způsobilého ke spotřebě jako droga marihuana obsahující vysoký podíl psychotropní látky THC. Stěžovatelé od počátku uvádějí, že konopí pěstovali z léčebných důvodů a vyráběli si z něj léčebné přípravky. Tato jejich obhajoba měla být četnými důkazy potvrzena.

14. Krajský soud zdůvodňuje vinu stěžovatelů i tím, že byly na zajištěných nosičích (tablet, notebook, flashdisk) zjištěny fotografie rostlin konopí a pěstírny. Stěžovatelé však nevladli ani tablet, ani notebook. Tyto předměty byly nalezeny při domovní prohlídce u svědkyně Markéty Zedníkové v Pardubicích a fotografie tam nalezené rozhodně nepocházejí od stěžovatelů. Krajský soud vůbec nerozlišoval, co bylo nalezeno u stěžovatelů a co u svědkyně Zedníkové, a vše dal k tíži stěžovatelů. Markéta Zedníková není z neznámého důvodu v pozici obžalované, ale svědkyně, ačkoli u ní byla nalezena sušina marihuany o hmotnosti 46g, semena o hmotnosti 10,75g a fotodokumentace a videodokumentace prokazující pěstování konopí v jejím bytě. Její věrohodnost je podle stěžovatelů značně pochybná. Své výpovědi patrně upravuje tak, aby se hlavně ona sama vyhnula trestnímu stíhání.

15. Zatímco výpovědi a připomínky stěžovatelů byly po celou dobu řízení konzistentní a opíraly se o konkrétní materiály a čísla důkazů, obžaloba namísto důkazů předložila fabulace a křivá obvinění (např. o vyvádění a přijímání peněz do či ze zahraničí) a domněnky přetváří na průkazné skutečnosti. Právní kvalifikace a výše trestu se tak odvíjí od závěrů zemědělského odborníka, které však jsou nepřezkoumatelné, extrémně nadhodnocené a v čistě teoretické rovině hypoteticky možného. Obžaloba se odkazuje na data z nosičů, které nebyly jako důkazy zajištěny v Klášterci nad Orlicí, ale v Pardubicích. V Pardubicích zajištěný konopný materiál je zahrnut chemickou laboratoří do součtu hmotnosti k tíži stěžovatelů, bez ohledu na fakt, že se jedná o důkazy zajištěné v bytě svědkyně Markéty Zedníkové. Konstatování obžaloby o převodech finančních prostředků obou stěžovatelů do zahraničí se zdá být vědomou

lí, protože při hlavním líčení bylo listinnými důkazy doloženo, že jediné finanční prostředky do zahraničí byly zasilány na podporu afrického studenta prostřednictvím organizace Adopce Afrika a dále byla uhrazena pokuta do Spolkové republiky Německo za syna, který v minulosti pracoval jako řidič nákladního automobilu. Bankovní domy a instituce umožňující zasilání peněz do zahraničí byly vyzvány v přípravném řízení, aby podaly informaci, zda stěžovatelé kdykoli v minulosti využili jejich služeb a poukázali či přijali finanční prostředky do nebo ze zahraničí. Tyto instituce sdělily, že k vyvádění a přijímání peněz do zahraničí nedošlo, obžaloba však nadále trvala na odlišném závěru.

16. Stěžovatelé se cítí poškozeni v právu na spravedlivý proces, neboť již od přípravného řízení byly jejich námitky naprosto ignorovány. V průběhu dokazování se nemohli vyjádřit ke konkrétním důkazům. Při nahlížení do soudního spisu pak zjistili, že mnohé listinné důkazy předkládané obhajobou jsou vloženy do spisu takovou formou, že je zřejmé, že je nikdo nečetl (vložené v obálce, sešité). Stěžovatelé rovněž upozorňují, že členem senátu vrchního soudu, který rozhodoval o jejich odvoláních, byl JUDr. Ivan Elischer, jenž byl zadržen policií kvůli podezření z trestného činu zneužití pravomoci veřejné osoby, přijímání úplatku a nadřívání.

17. Podle stěžovatelů se v jejich věci měly použít právní závěry obsažené v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2008 sp. zn. 3 Tdo 52/2008, podle něhož pokud byla rostlina konopí setého pěstována a dále zpracovávána výlučně pro potřeby alternativní léčby, pak s ohledem i na ostatní okolnosti mající vliv na konkrétní společenskou nebezpečnost činu lze učinit závěr, že není naplněn materiální znak skutkové podstaty trestných činů nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1 zákona č. 140/1961 Sb., trestný zákon, ve znění účinném do 31. 12. 2009, resp. § 187a odst. 1 tohoto zákona. Jednání stěžovatelů mělo být podle jejich názoru posouzeno také z hlediska § 150 ve spojení s § 28 a § 31 odst. 1 trestního zákoníku jako poskytnutí účinné pomoci trpícímu. Stěžovatelé jsou přesvědčeni, že cannabisterapie má prokazatelně pozitivní dopad na zdraví léčených osob. To platí samozřejmě za předpokladu správné medikace, stejně jako je tomu u ostatních léčebných metod. V případě stěžovatelů se léčebné účinky konopí projeví ukázkově, což jim potvrzují nejen jejich lékaři, ale i pouhý fakt, že v době léčby cannabisterapií nebyli ani jednou u lékaře. Jejich zdravotní potíže vymizely.

18. Pouhým prostým pěstováním na zahrádce zpravidla nelze dosáhnout produktu konopí léčebné kvality. Pokud jde o možnost legálního nákupu konopí, aktuálně stojí léčivé konopí zakoupené prostřednictvím sítě lékáren podle spotřeby částku přibližně 30 až 50 tisíc Kč měsíčně, jež však není hrazena zdravotními pojišťovnami. Od ledna 2018 je díky dovozu z Kanady cena přibližně o třetinu nižší, což ale absolutní cenovou nedostupnost občanům nijak významně nesnížilo. Od účinnosti zákona č. 50/2013 Sb. se za uplynulé 4 roky vydaly skrze lékárny necelé 4 kg léčivého konopí, tj. dávka pro 1 člověka na dva roky. Policie České republiky podle výročních zpráv ročně zabaví až 20 tun konopí. Do ledna 2018 byl v lékárnách dostupný zpravidla pouze jeden druh ze stovek odlišně složených odrůd konopí s vysoce omamným samičím květem. Stěžovatelé se domnívají, že čl. 2 a 3 Úmluvy neumožňují státu trestat jakékoli pěstování konopí s obsahem 0,3 % THC, neboť by to ve výsledku bylo mučením, a to nejen u onkologických onemocnění s následky předčasně a bolestně smrti.

19. Stěžovatelé dále uvádí (a tuto svou argumentaci rozvádějí v doplněních ústavní stížnosti), že konopí za léčebnými účely je obchodovatelné jako každý jiný výrobek a vztahují se na ně pravidla podle práva Evropské unie. Protože zákon č. 50/2013 Sb., kterým byly změněny také zákon o návykových látkách a zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech), ve znění pozdějších předpisů, nebyl navzdory své povaze technického předpisu ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. 6. 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů (dále jen „směrnice 98/34/ES“) notifikován, nelze na jeho základě založit trestní odpovědnost stěžovatelů. Podle stěžovatelů se ve vztahu k nim použije jen ta část zákona o návykových látkách, která umožňuje legální pěstování konopí pro léčebné použití, konkrétně část § 24a odst. 1 zákona o návykových látkách vymezená slovy „Pěstovat konopí za léčebnými účely může ... osoba“. Tato část totiž nemá povahu technického předpisu, v důsledku čehož zůstávají její právní účinky zachovány. Naopak se nepoužije zbylá část § 24a zákona o návykových látkách, ani jeho § 24b, které povahu technického předpisu mají. Stěžovatelé jsou si vědomi právního názoru vysloveného v usnesení sp. zn. III. ÚS 3354/16 a usnesení ze dne 16. 10. 2018 sp. zn. II. ÚS 2804/18, v nichž Ústavní soud uznal povahu zákona č. 50/2013 Sb. jako technického předpisu. Nesouhlasí však s jeho názorem, že obecné soudy by beztak musely použít předvstupní prohibiční režim podle § 4, 8 a 24 zákona o návykových látkách. V této souvislosti poukazují na rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 1. 2. 2017 ve věci C-144/16 *Municipio de Palmela*, který možnost použít předchozí úpravu vylučuje.

20. Nadto stěžovatelé upozorňují na nevymahatelnost úvodních ustanovení vyhlášky č. 221/2013 Sb., kterou se stanovují podmínky pro předepisování, přípravu, výdej a používání individuálně připravovaných léčivých přípravků s obsahem konopí pro léčebné použití, jež je *ratione temporis* na předmětnou věc aplikovatelná. Tato vyhláška byla sice oznámena Evropské komisi, byla však postoupena do oznamovací procedury v tzv. naléhavém režimu podle čl. 9 odst. 1 směrnice 98/34/ES. Jde o výjimku z běžného režimu, kterou je třeba použít restriktivně, tj. pouze v míře nezbytné, přičemž důkazní břemeno přísluší členskému státu. V dané věci přitom neexistovaly žádné naléhavé důvody způsobené vážnými a nepředvídatelnými okolnostmi související s ochranou zdraví. V neposlední řadě se stěžovatelé domnívají, že česká právní úprava nekonzistentním a nepřiměřeným způsobem omezuje volný pohyb léčebného konopí, čímž porušuje čl. 34 Smlouvy o fungování Evropské unie, jež zaručuje jednotlivcům svobodu volného pohybu zboží.

21. Uvedenou argumentaci stěžovatelé doplnili o formulaci předběžné otázky, o jejíž rozhodnutí by měl Ústavní soud požádat podle čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie. Jde stručně řečeno o otázku použitelnosti návětí § 24a odst. 1 zákona o návykových látkách. Stejně tak navrhli vyčkat s rozhodnutím na výsledek řízení o předběžné otázce, jež bylo zahájeno na návrh Odvolacího soudu v Aix-En-Provence a je vedeno jako věc C-663/18. Stěžovatelé jsou přesvědčeni, že z výše uvedených důvodů nenakládali s omamnými a psychotropními látkami nedovoleně ve smyslu § 283 odst. 1, odst. 2 písm. c) trestního zákoníku.

IV.

Shrnutí řízení před Ústavním soudem

22. Ústavní soud si pro účely tohoto řízení vyžádal spis vedený u krajského soudu pod sp. zn. 9 T 5/2016 a vyzval účastníky řízení k vyjádření se k ústavní stížnosti

23. Nejvyšší soud ve svém vyjádření ze dne 12. 6. 2019 uvedl, že stěžovatelé neuplatňují ve vztahu k jeho rozhodnutí žádné výtky a ústavní stížnost navrhl odmítnout pro zjevnou neopodstatněnost. Stejně tak vrchní soud ve svém přípisu ze dne 3. 6. 2019 setrval na závěrech uvedených v jím vydaném rozsudku, na jehož obsah v plném rozsahu odkázal. Krajský soud dne 19. 6. 2019 sdělil Ústavnímu soudu, že se k ústavní stížnosti nebude vyjadřovat. Uvedená vyjádření se nijak nezabývala argumentací stěžovatelů obsaženou v ústavní stížnosti, ani v nich nebylo obsaženo nic nad rámec obsahu napadených rozhodnutí. Tím byl vyloučen jakýkoli jejich možný průmět do výsledku řízení, a tudíž je nebylo třeba ani zasílat stěžovatelům pro případ, že by na ně chtěli reagovat.

V.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

24. Ústavní soud konstatuje, že je příslušný k projednání návrhu. Ústavní stížnost je přípustná [stěžovatelé neměli k dispozici další zákonné procesní prostředky k ochraně práva ve smyslu § 75 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o Ústavním soudu“)], byla podána včas a osobami k tomu oprávněnými a splňuje i všechny zákonem stanovené náležitosti, včetně povinného zastoupení advokátem (§ 29 až 31 zákona o Ústavním soudu).

VI.

Vlastní posouzení

25. Poté, co se Ústavní soud seznámil s argumentací stěžovatelů, napadenými rozhodnutími i obsahem příslušného spisu vedeného u krajského soudu, zhodnotil, že ústavní stížnost je zjevně neopodstatněná.

26. V řízení o ústavních stížnostech [čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“), § 72 a násl. zákona o Ústavním soudu] Ústavní soud jako soudní orgán ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy) přezkoumává rozhodnutí či postup orgánů veřejné moci jen z toho hlediska, zda jimi nedošlo k porušení ústavně zaručených základních práv a svobod.

27. Ústavní soud přezkoumal napadená rozhodnutí v rozsahu uplatněných námitek stěžovatelů, které částečně směřovaly vůči skutkovým zjištěním obecných soudů. Jejich podstata spočívá zjednodušeně řečeno v tvrzeném zohlednění některých údajně nezákonně získaných důkazů, jakož i v tvrzeném rozporu některých skutkových závěrů s provedeným dokazováním, zejména závěrů o množství vypěstovaného konopí a o jeho prodeji na polský trh. Mimoto stěžovatelé zpochybňují i právní posouzení věci. Jednání, jehož se dopustili, nepovažují za trestné s ohledem na absenci jeho společenské nebezpečnosti, jakož i pro rozpor zákonné úpravy, jejíž porušení se měli dopustit, s právem Evropské unie.

28. Uvedenými námitkami stěžovatelé v podstatě tvrdí, že napadenými rozhodnutími došlo v jejich trestní věci k vybočení ze zásad spravedlivého procesu, jímž na úrovni ústavního pořádku odpovídá právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst.

1 Listiny, jakož i jednotlivé jeho komponenty upravené v navazujících ustanoveních Listiny. Obecné soudy se mohou dopustit vybočení ze zásad spravedlivého procesu také v případech, kdy v trestním řízení nebylo postupováno v souladu se zásadami trestního řízení, mezi něž patří například zásada zákonnosti (čl. 2 odst. 3 Ústavy, čl. 2 odst. 2 Listiny, § 2 odst. 1 trestního řádu), zásada presumpce neviny (čl. 40 odst. 2 Listiny, § 2 odst. 2 trestního řádu), zásada oficiality, zásada vyhledávací, zásada materiální pravdy (§ 2 odst. 4 a 5 trestního řádu) či zásada volného hodnocení důkazů (§ 2 odst. 6 trestního řádu). V tomto ohledu nutno v souladu s čl. 38 odst. 2 Listiny a čl. 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy klást důraz na kontradiktorní charakter důkazního postupu, jakož i na povinnost obecných soudů detailně popsat důkazní postup a logicky a věcně přesvědčivě jej odůvodnit (§ 125 odst. 1 a § 134 odst. 2 trestního řádu).

29. Je-li namítáno porušení práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny, Ústavní soud hodnotí spravedlnost procesu jako celku. K vyhovění ústavní stížnosti přistupuje v zásadě jen tehdy, jestliže dospěje k názoru, že namítané a důvodné procesní pochybení ze strany orgánů veřejné moci vede k závěru, že proces jako celek byl nespravedlivý a že se tak jako nespravedlivý může jevit i jeho výsledek. Ústavní stížnosti naopak nevyhoví v situaci, kdy ze strany orgánů veřejné moci sice k určitému pochybení došlo, avšak jeho intenzita a existující příčinná souvislost mezi porušením práva a jeho důsledky spravedlnost procesu jako celku narušit nemohla [nález ze dne 21. 2. 2007 sp. zn. I. ÚS 521/06 (N 35/44 SbNU 443)].

30. Ústavní soud neshledal důvodnými námitky stěžovatelů vztahující se k důkazům zajištěným při domovních prohlídkách. Na základě příkazu soudce okresního soudu k domovní prohlídce sp. zn. 0 Nt 2778/2015, vydanému podle § 83 odst. 1 trestního řádu, byla provedena domovní prohlídka, a to jak v rodinném domě stěžovatelů, tak všech prostorách k němu náležejících. Podle protokolu o provedení domovní prohlídky bylo postupováno v souladu s tímto příkazem, když dne 9. 4. 2015 byla provedena prohlídka tohoto rodinného domu, včetně sklepních a původních prostor, jakož i prostor náležejících k domu jako jeho příslušenství. Tomu odpovídá i v tomto protokolu uvedený přehled věcí odňatých při domovní prohlídce, u nichž je vždy specifikováno místo nálezu.

31. Samostatně však bylo třeba posoudit provedení prohlídky osobního motorového vozidla zn. Citroen C-Crosser. Motorové vozidlo, byť se nacházelo v blízkosti rodinného domu stěžovatelů, není prostorem náležejícím k domu, a tudíž v něm provedená prohlídka byla provedena bez toho, aby k ní byl policejní orgán oprávněn příkazem k prohlídce jiných prostor podle § 83a odst. 1 trestního řádu. Tato skutečnost přesto neměla vliv na výsledek soudního řízení, což platí i pro uložení trestu propadnutí věci podle § 70 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku. Skutkový závěr o použití tohoto vozidla při trestné činnosti byl totiž odůvodněn výpověďmi obou stěžovatelů učiněnými v přípravném řízení, kdy oba shodně uvedli, že rostliny konopí převezli ze svého rodinného domu do jiného domu v Kostelci nad Orlicí právě vozidlem zn. Citroen C-Crosser. Později sice tvrdili, že k přepravě použili jejich předchozí vozidlo, a upozorňovali na to, že vozidlo zn. Citroen C-Crosser si pořídili až v prosinci 2014. Toto tvrzení však použití uvedeného vozidla nevyklučuje, neboť k přepravě mělo dojít teprve v období přelomu let 2014 a 2015. Skutkový závěr o použití vozidla při trestné činnosti, jež opodstatňoval uložení trestu propadnutí věci, proto ob stojí bez ohledu na zjištěnou nezákonnost prohlídky tohoto vozidla.

32. Pro úplnost Ústavní soud dodává, že nic nesvědčí pro závěr o nezákonnosti domovní prohlídky v domě, kam byly přepraveny a poté pěstovány rostliny konopí. Tato prohlídka byla nařízena a provedena zákonným způsobem na základě příkazu soudce okresního soudu ze dne 7. 4. 2015 k domovní prohlídce sp. zn. 0 Nt 2776/2015.

33. Pokud jde o skutkový závěr obecných soudů, podle něhož stěžovatelé ke dni zadržení pěstovali celkem 545 kusů rostlin konopí setého indického v různých fázích vývoje o výšce 13 až 130 cm, ze kterých bylo možno získat celkem nejméně 28 885 gramů upotřebitelné sušiny, tyto údaje vycházejí z počtu rostlin zajištěných při domovních prohlídkách. Předně je třeba uvést, že již vrchní soud se vypořádal s námitkou stěžovatelů, podle níž měly skutková zjištění vycházet také z důkazů zajištěných při domovní prohlídce bytu svědkyně Markéty Zedníkové v Pardubicích, které však neměly mít vztah k trestnému jednání stěžovatelů. Uvedený soud uznal, že spisový materiál obsahuje fotografie, jež byly uloženy na nosičích zajištěných při uvedené domovní prohlídce a tyto fotografie jsou zmíněny v jednom ze zadání odborného vyjádření, skutková zjištění obecných soudů ohledně počtu pěstovaných rostlin či počtu zajištěných rostlin a sušiny konopí ovšem vycházejí pouze z toho, co bylo nalezeno v domech stěžovatelů v Klášterci nad Orlicí. S tímto závěrem korespondují i údaje obsažené ve skutkové větě napadených rozsudků.

34. Při zjišťování množství upotřebitelné sušiny a obsahu čistého THC vycházely obecné soudy ze závěru odborného vyjádření z oboru zemědělství, vypracovaného Ing. Josefem Benešem, a znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví farmakologie a interna, vypracovaného MUDr. Petrem Petrem, Ph.D. V souladu se zásadou *in dubio pro reo* nebylo přihlíženo k úvahám o možném počtu rostlin při předpokládaných předchozích sklizních. Stěžovatelé rozporují údaje obsažené v uvedeném odborném vyjádření vzhledem k jejich odlišnosti s údaji obsaženými v odborném vyjádření z oboru kriminalistika, odvětví chemie, vypracovaného zkušební laboratoří. Přehlízejí však, že první odborné vyjádření se týká množství upotřebitelné sušiny, kterou bylo lze získat z rostlin konopí zajištěných při domovních prohlídkách, jestliže by stěžovatelé nechali tyto rostliny dorůst do stádia zralosti a sklizně. Odborné vyjádření zkušební laboratoře se naopak zabývalo pouze množstvím upotřebitelné sušiny z jednotlivých stop zajištěných při domovních prohlídkách, tedy množstvím odpovídajícího stavu rostlin v době provedení domovních prohlídek. Tato distinkce je ve skutkové větě napadených rozsudků vyjádřena použitím kondicionálu. Stěžovatelé se podle napadených rozsudků dopustili zvláště závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 3 písm. c) trestního zákoníku toliko ve stádiu pokusu. Kvalifikační znak velkého rozsahu sice nebyl naplněn v dokonaném stádiu, bylo ale prokázáno, že stěžovatelé měli úmysl takový rozsah upotřebitelné konopné sušiny vyprodukovat. Námitkám nepřezkoumatelnosti uvedeného skutkového závěru, ani jeho rozporu s provedeným dokazováním, proto Ústavní soud nemohl přisvědčit. Důvodnými nebyly shledány ani námitky zpochybňující výpovědnou hodnotu odborného vyjádření z oboru zemědělství. V podrobnostech postačí odkázat na podrobné odůvodnění napadených rozsudků.

35. Závěr obecných soudů, že stěžovatelé vyrobenou drogu zčásti prodávali dalším osobám na polský trh, vychází především z SMS komunikace, která byla uložena v zajištěných telefonech či na SIM kartách a je podrobně zdokumentována ve spisu. Tato komunikace obsahuje zprávy z období několika měsíců před provedenými prohlídkami. Předmětem těchto zpráv jsou požadavky vůči stěžovateli, aby odesílatelům

zprávy dodal „masti“, „vajička“ či „kapky“, případně nespecifikované množstevní údaje. Obecné soudy vyhodnotily, že tato komunikace souvisí s pěstováním konopí, přičemž se týká konopné sušiny nebo dalších produktů z konopí. Část této komunikace tvoří zprávy od blíže neidentifikovaného Poláka jménem Rafal, užívajícího polské telefonní číslo. Stěžovatel sám potvrdil, že s ním komunikoval a několikrát se s ním setkal, jakož i to, že tato osoba věděla o tom, že pěstuje konopí a měla zájem o konopnou sušinu. Stěžovatel v přípravném řízení rovněž uvedl, že množstevní údaje uvedené v SMS zprávě (1000 450 110) od uvedené osoby jsou požadavkem na dodání konopné sušiny, která měla být rozdělena na množství 1 000 g, 450 g a 100 g. Zjištěná komunikace předcházející policejnímu zákroku, jejíž znění nebylo v řízení před obecnými soudy zpochybněno, dává podle jejich hodnocení v kontextu výpovědí stěžovatele, jím prováděné pěstební činnost a jejich časových souvislostí i zajištěného množství již hotové drogy smysl právě a jen v tom smyslu, že stěžovatel skutečně poskytoval uvedené osobě konopnou sušinu. Z SMS komunikace s dalšími neidentifikovanými osobami navíc vyplynulo – vedle výše uvedených požadavků na dodání vyrobené drogy – že se část dodaných produktů nedaří prodat („střelit“). Vyjádření těchto zjištění formou skutkového závěru obecných soudů, že „stěžovatelé vyrobenou drogu zčásti prodávali dalším osobám na polský trh“, byť se slova „polský trh“ mohou jevit poněkud zveličující, proto Ústavní soud neshledává jsoucím v extrémním rozporu s provedenými důkazy.

36. Část argumentace stěžovatelů týkající se účinnosti konopné léčby, jíž je zpochybňována trestnost jejich jednání, je především polemikou se stávající zákonnou úpravou. Ústavní soud v této souvislosti podotýká, že v jeho pravomoci není formulování trestněprávní politiky státu a stejně tak mu nenáleží, aby z hlediska účelnosti přehodnocoval rozhodnutí zákonodárce, kterým kvalifikoval určitý druh jednání co do formální podoby jako trestný čin nebo stanovil šíři hranic trestněprávní kriminalizace určitých typů jednání. Jak vyplývá z čl. 39 Listiny, jen zákon stanoví, které jednání je trestným činem a jaký trest lze za jeho spáchání uložit. Určení, které drogy jsou považovány za nelegální, tudíž nenáleží soudům. Jakákoli snaha soudní moci, včetně Ústavního soudu, o nahrazení uvedeného rozhodnutí zákonodárce, nebyla-li by opodstatněna rozporem příslušné zákonné úpravy s ústavním pořádkem, by měla za následek, že by se soudy samy stavěly do role zákonodárce. Takovýto jejich postup by však byl v příkrém rozporu s principem dělby moci (např. usnesení ze dne 3. 5. 2016 sp. zn. I. ÚS 2719/15).

37. Nelze nakonec přisvědčit ani argumentaci stěžovatelů, podle nichž je trestnost jednání stěžovatelů vyloučena z důvodu nepoužitelnosti některých ustanovení zákona o návykových látkách, ve znění zákona č. 50/2013 Sb. a vyhlášky č. 221/2013 Sb., neboť tyto předpisy neměly být řádně notifikovány. Je tomu tak z toho důvodu, že zákaz pěstování konopí s možným obsahem THC vyšším než 0,3 % byl v zákoně o návykových látkách obsažen již od nabytí jeho účinnosti, tedy ode dne 1. 1. 1999. Českou republiku však notifikační povinnost podle směrnice 98/34/ES pod sankcí nevyhmatelnosti nenotifikovaného návrhu technického předpisu vůči jednotlivci začala vázat až od jejího vstupu do Evropské unie. Jelikož se znění § 2 písm. d) a § 24 písm. a) zákona o návykových látkách od nabytí účinnosti tohoto zákona do konce rozhodného období dopadajícího na jednání stěžovatelů nijak nezměnilo, žádnou jejich nevyhmatelnost vůči stěžovatelům na základě uvedené směrnice dovodit nelze. V době vstupu České republiky do Evropské unie již uvedená ustanovení zákona o návykových látkách nebyla jen návrhem, ale součástí platné a účinné právní úpravy. Ústavní soud

zdůrazňuje, že konopí s možným obsahem THC vyšším než 0,3 % je návykovou látkou, protože je mezinárodní úmluvy, jejichž signatářem je jak Česká republika, tak Evropská unie, staví zásadně mimo ekonomický styk; jde o *res extra commercium*. Zákaz jeho pěstování tudíž nemohl nikterak kolidovat s účelem směrnice Evropské unie (obdobně viz usnesení sp. zn. III. ÚS 3354/16).

38. Uvedené závěry nejsou dotčeny ani poukazem na rozsudek Soudního dvora Evropské unie ve věci C-144/16 *Município de Palmela*. Výklad, podle něhož by se stěžovateli tvrzená nepoužitelnost § 24a a 24b zákona o návykových látkách netýkala části první věty § 24a odst. 1 zákona o návykových látkách, které tito nepřiznávají povahu technického předpisu, by zcela změnil zákonodárcem zamýšlený účel těchto ustanovení. Šlo by o nepřípustné vybočení z mezí obecně akceptovaných metod výkladu právních norem. Těm naopak odpovídá, že povaha technického předpisu bude či nebude přiznána zákonně úpravě pěstování konopí pro léčební použití podle § 24a a 24b zákona o návykových látkách jako celku. Ústavní soud neshledal žádné důvody, které by v posuzované věci opodstatňovaly podání žádosti Soudnímu dvoru Evropské unie o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie, případně vyčkání na výsledek řízení některého z již zahájených řízení o předběžné otázce.

39. Ústavní soud se v dané věci nezabýval námitkami ohledně vazby stěžovatelů. Tyto by totiž bylo možné přezkoumávat pouze v případě, že by ústavní stížnost směřovala přímo proti vazebnímu rozhodnutí. Tak tomu ale v dané věci nebylo. Případná nezákonnost vazby by přitom sama o sobě nemohla mít za následek nezákonnost trestního stíhání, ani nezákonnost rozsudku, jímž byla takto vazebně stíhaná osoba uznána vinnou trestným činem. Námitka stěžovatelů, že na nich byla uvalena vazba za tím účelem, aby se přiznali ke skutkovému ději, k němuž měly v rámci svého postupu tendovat orgány činné v trestním řízení, byla uplatněna toliko v rovinně ničím neprokázaného tvrzení.

40. Jako bezpředmětná byla posouzena i námitka, že součástí senátu vrchního soudu, který rozhodoval o odvolání stěžovatelů, byl soudce, proti němuž je vedeno trestní stíhání. Tato skutečnost by mohla mít význam pro věc stěžovatelů pouze za předpokladu, že by bylo pravomocným rozsudkem zjištěno, že soudce v původním řízení porušil svoje povinnosti jednáním zakládajícím trestný čin. I kdyby však tento předpoklad byl naplněn, což stěžovatelé netvrdí, relevantně by se nepromítal do řízení o ústavní stížnosti proti tomuto rozsudku, nýbrž by zakládal důvod obnovy řízení podle § 278 odst. 4 trestního řádu.

41. Ze všech těchto důvodů dospěl Ústavní soud k závěru, že napadenými rozhodnutími nebyla porušena ústavně zaručená základní práva a svobody stěžovatelů, a podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu rozhodl mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků řízení o odmítnutí ústavní stížnosti stěžovatelů jako zjevně neopodstatněné (výrok I.).

42. Vyhovět pak Ústavní soud nemohl ani návrhu stěžovatelů na přiznání náhrady nákladů řízení (výrok II.). Podle § 62 odst. 3 zákona o Ústavním soudu náklady řízení, které vzniknou účastníkovi nebo vedlejšímu účastníkovi, hradí účastník nebo vedlejší účastník, pokud tento zákon nestanoví jinak. Navazující odstavec 4 pak stanoví, že Ústavní soud může v odůvodněných případech podle výsledků řízení usnesením uložit

některému účastníkovi nebo vedlejšímu účastníkovi, aby zcela nebo zčásti nahradil jinému účastníkovi nebo vedlejšímu účastníkovi jeho náklady řízení. Žádné takovéto mimořádné okolnosti ale Ústavní soud v nyní posuzované věci neshledal.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 9. července 2019

Jaromír Jirsa v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Jitka Chmelová